

Schilderkunst als spiegel

Raken met betekenisvolle metaforen

Vijftig jaar geleden stond Peter Enter, toen nog maar net afgestudeerd aan de Academie Artibus in Utrecht, voor het eerst in onder meer Nieuwsblad De Kaap. Dit vanwege zijn eerste (groeps)expositie in binnen- en buitenland. Vele intense ervaringen en schilderstijlen verder lijken zijn inspiratie en energie nauwelijks getemperd.

Hanny van Eerden

Dit jaar is voor Peter Enter (73), een Maarnaar met verstrekkend ruimtelijk inzicht, om meer redenen een mijlpaal. Hij maakte in zo'n halve eeuw niet alleen vele creatieve dromen waar, maar wist ook, als milieuvrijwilliger, van gewicht te zijn voor natuurgebied de Zanderij en de Stichting Red De Gravenbol. In het voorjaar van 2021 hervond hij bovendien zijn bevoegdheid na een voor hem teleurstellend corona debacle.

Na tijden van wereldwijde omzwervingen komen Heuvelrugers hem nu maar al te vaak lokaal tegen. Bij zijn verplaatsingen wisselt hij zijn 'fourwheeldrive' regelmatig af met zijn sportieve step. Meestal laat hij laatstgenoemd vervoermiddel trekken door zijn werkhond van het oertype husky, zodat beiden het nodige plezier kunnen beleven aan het idee van snel en milieuvriendelijk transport per 'slede'.

RUIMTELIJK INZICHT Het gros van zijn kleurrijke creaties komt tot stand in een zelf ontworpen en gebouwd atelier in het centrum van zijn landgoed aan Stameren 10. Te midden van een provinciale ecologische hoofdstructuur ontwierp hij zijn eigen natuurparadijs, waar niet alleen kunstliefhebbers maar ook professionele hoveniers zonder moeite aan hun trekken kunnen komen. In al dat groen gaan bovendien vele eigenhandig opgetrokken gebouwtjes samen met het eveneens eigenhandig en op originele wijze uitgebreide hoofdhuus. Enters park kenmerkt zich door talloze, idyllisch ontworpen groene scènes en andere sport- en huiselijke plekjes, die de latente inspiratie van zelfs een leek aanzienlijk zouden kunnen bevorderen. Hier schildert hij vol overgave en volgens nieuwe ideeën wat hem bezielt. Iedereen is er welkom op afspraak. Dit binnenkomen zit

al besloten in zijn achternaam.

RUIL Als kleinzoon van een ooit bekende Amsterdamse drukker en kenner van gravures, en als zoon van het kunstenaarsgepaar Enter & Eweg, groeide hij gedeeltelijk op in Driebergen. De keuze van zijn ouders – na de vondst van een kaartje met 'Huis ruilen in Maarn?' – voor een nog rustigere woon-/werkplek aan het bosrijke Stameren resulteerde tijdens zijn volwassen leven in de decennia lange uitbreiding van het huidige, groene woon-werkparadijs op de Maarnse Berg, waar materialen van sloperijen een fraai nieuw leven kregen. Het hoofdhuus ruidde hij met zijn moeder Loes voor een nieuwbouw in Luxemburg.

ASSOCIATIES Enter voelt zich bij tijd en wijle zowel architect als bouwvakker, maar heeft vooral beeldende kunst in de genen. Als hij eenmaal de smaak te pakken heeft, krijgt datgene wat hem beweegt vaak een buitengewone uitwerking op het doek. Zijn hand schetst raak, van geestig en vrolijk tot soms bijna sinister. Zijn abstracte werken, die figuratieve details niet uitsluiten, bieden waarnemers een scala aan associaties. Zo kan het voorkomen dat bijvoorbeeld een kunstwerk als 'True stories' zowel enige schrik, alsook begrip – of herkenning als wapenschouw van noordelijke stokvisen – oplevert, en tegelijkertijd hebzucht ontkent, want het is een prachtige creatie. Het gaat hier in werkelijkheid om een reeks weggegooid en vervolgens door de zon ververde plastic drinkbekertjes. Een staaf van betonijzer doorboort het afval en maakt de ongewone rangschikking mogelijk. Maar ook schilderijen van verkreukelde melkflessen, kapotte emmertjes en ander milieuvriendelijk vuilnis geven aan wat Enter bezighoudt.

„Nooit maak ik zomaar iets moois”, zegt hij. „Ik wil vooral aanspreken en boeien. Dat mijn werken op z'n plaats kunnen vallen, is meegenomen. Ik weet dat de associaties met mijn afbeeldingen heel divers kunnen zijn. Ik snijd onderwerpen aan die gevoelig liggen en houd mensen een spiegel voor. Dit met perspectief, want we zijn er nog niet; er is nog geen einde aan dit verhaal. Met mijn schilderkunst wil ik prikkelen en publiek bewust te maken van wat er gaande is, zodat steeds meer mensen de toekomst kunnen helpen keren. Zo hebben de overmatige hoeveelheden plastic afval mij, overal ter wereld, diep beroerd. Ook de inheemse plastic monumenten bij met zorg schoongemaakte Caribische stranden, die steeds weer door plastic worden overspoeld, dragen daaraan bij. Op Curaçao is al de naam 'Plastic Baai' ontstaan.” Enter wil mensen raken met nieuwe, betekenisvolle metaforen, zoals hij dat in het verleden deed met onder meer overvolle stranden en autokerkhoven.

”
Met mijn schilderkunst wil ik prikkelen en bewust maken van wat er gaande is

DE VAART ERIN Hij is een zeiler en gebruikt voor zijn 'plastic' impressies in olieverf geen gewoon doek. „In het kader van hergebruik van materialen schilder ik nu op historisch bruin tjalkzeil”, lacht hij. „Zo sneed ik twee, gedeeltelijk vergane grootzeilen van samen 300 m² in grove en kleinere stukken om ze daarna te spannen op aluminium – dat trekt niet krom. Soms gebruik ik zeildoek met touw en katrol en al. Dat matcht onverwacht goed met 'plastic' taferelel.”

Enter nam de eerste van deze kunstwerken op in zijn expositieplannen voor Kasteel Soelen in Zoelen. „Deze expo kon afgelopen jaar echter niet doorgaan vanwege corona”, zegt hij. „Ik was heel blij met deze locatie, dus dat was even een domper. Aan de andere kant kreeg ik juist door de virusuitbraken zeeën van tijd om deze serie uit te diepen en uit te breiden. Nu heb ik er flink de vaart in en wil ik er pas in 2022 mee naar buiten treden.”

PROJECTEN Wie decennia of jaren lang les van hem kreeg, weet hoe Enter te werk kan gaan. Hij leidde velen op in de beeldende kunst en de grafische technieken, zowel in Maarn en Driebergen als in groepen op zijn twintig meter lange tjalk op de Franse wateren. Dezelfde antieke tjalk die in de Stadshaven van Wijk bij Duurstede diende als tijdelijke galerie bij gebrek aan expositielocaties op het vaste land. Enters projecten lopen verder uiteen van het organiseren en jureren van kindertekeningwedstrijden in Doorn tot en met het aanbrengen van meterslange muurschilderingen in opdracht van bedrijven in onder meer Nieuw Zeeland. Enter heeft ook een blijvende band met water. „Zeilen en schilderen, maar ook etsen, zijn voor mij een vorm van mediteren”, legt hij uit. „Abstract of realistisch: in werken met olieverf kun je lekker verzuipen. Daar bedoel ik mee, dat ik dan helemaal weg ben, van de wereld af.”

Wie Stameren 10 wil enteren, mailt naar peterenter@live.nl.

■ Peter Enter met één van zijn 'plastic' impressies in olieverf op historisch bruin tjalkzeil.

Hanny van Eerden